

z dnia 29 sierpnia 2011 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 12 i art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17 poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, Nr 117, poz. 679) oraz art. 1 i art. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 113, poz. 731, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268, z 2005 r. Nr 141, poz. 1183, Nr 175, poz. 1462, z 2007 r. Nr 112, poz. 766, Nr 121, poz. 831, z 2008 r. Nr 180, poz. 1108, z 2009 r. Nr 76, poz. 641, Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 107, poz. 679, Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 6, poz. 19, Nr 112, poz. 654) Rada Miejska w Koluszkach uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Koluszek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Koluszkach


Sławomir Sokółowski

Załącznik do Uchwały Nr XI/120/2011
Rady Miejskiej w Koluszkach z dnia 29.08.2011 r.
*w sprawie uchwalenia Gminnego Programu
Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015*

**GMINNY PROGRAM
OCHRONY
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
NA LATA 2011 - 2015**

Koluszki 2011 r.

I. Wprowadzenie

Zdrowie można zdefiniować jako nieobecność choroby, dobre samopoczucie oraz satysfakcjonujące twórcze życie. W ujęciu psychologicznym zdrowie oznacza jednostkę dojrzałą, autonomiczną i twórczą. Zdrowa jednostka jest odpowiedzialna za siebie i swoje życie. Ma świadomość sensu życia, potrafi tworzyć wartości i jest zdolna do dokonywania samodzielnych wyborów. Człowiek w pełni zdrowia zaspakaja swoje potrzeby w sposób społecznie akceptowany i jest wrażliwy na potrzeby innych. Człowiek zdrowy potrafi sobie radzić w różnych sytuacjach. Zdrowie to również poddająca się zmianom zdolność człowieka do osiągnięcia pełni własnych fizycznych, psychicznych i społecznych możliwości, jak również zdolność do reagowania na wyzwania środowiska, w którym żyje.

Światowa Organizacja Zdrowia w swojej klasycznej definicji określa zdrowie jako "stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko jako brak choroby lub zniedołężnienia". W tym aspekcie zdrowiem psychicznym jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również stan, w którym osoba zdaje sobie sprawę ze swego potencjału, może sobie radzić ze stresem, pracować efektywnie oraz jest w stanie funkcjonować w społeczeństwie. W związku z powyższym zdrowie psychiczne jest istotnym elementem zainteresowań zdrowia publicznego. Mając na uwadze rozmiar i dynamikę problemów zdrowia psychicznego zostało opracowanych szereg dokumentów przez Światową Organizację Zdrowia, organy Unii Europejskiej oraz organy administracji publicznej Polski - określających modele opieki psychiatrycznej. Z uwagi na uwarunkowania epidemiologiczne, poziom rozwoju zasobów opieki psychiatrycznej i psychologicznej oraz pomocy społecznej, a także integralności problemów zdrowotnych i społecznych istnieje potrzeba wypracowania programu lokalnego ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model ogólnopolski, czy regionalny.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.), ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto, w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. W tym aspekcie ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym;

- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Powyższe działania określone są w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 28.12.2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, który ma określić w szczególności diagnozę sytuacji i zagrożeń dla zdrowia psychicznego, w tym zróżnicowań regionalnych oraz niezbędne działania legislacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest wykonywana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach opieki społecznej. Opieka zdrowotna w Koluszkach finansowana jest z następujących źródeł:

- 1) Narodowego Funduszu Zdrowia
- 2) Gminy Koluszki.

Obowiązki Gminy Koluszki w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego wyznaczają następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia;
- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie z którą do zadań własnych gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności:
 - a) tworzenie warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia;
 - b) analiza i ocena potrzeb zdrowotnych oraz czynników ich zmian;
 - c) promocja zdrowia i profilaktyka, mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu,

- d) opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców,
 - e) inicjowanie i udział w wytyczaniu kierunków przedsięwzięć lokalnych zmierzających do zaznajamiania mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami,
 - f) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców,
 - g) wspomaganie i monitorowanie działań lokalnej wspólnoty samorządowej w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej prowadzonych na terenie Gminy Koluszki,
 - h) pobudzanie działań na rzecz indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności za zdrowie na rzecz ochrony zdrowia,
 - i) przekazywanie powiatowi informacji o realizowanych na terenie Gminy Koluszki programach zdrowotnych,
- 4) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którą do zadań własnych gminy (i powiatu) należy opracowanie i realizacja gminnej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Przy czym, zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane na terenie Gminy Koluszki wobec grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizowanych (w tym wobec klientów chorujących psychicznie), w perspektywie długoterminowej, określa "Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koluszki na lata 2006-2013" przyjęta Uchwałą Nr XLI/49/06 Rady Miejskiej w Koluszkach;

- 5) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii- zadania własne gminy wynikające z tych ustaw realizowane są w ramach odrębnego, corocznie uchwalanego przez Radę Miejską w Koluszkach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Niniejszy Program określa najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej Gminy Koluszki i wyznacza kierunki działania w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokojenia ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki zdrowotnej. Program obejmuje przedstawienie propozycji planowanych działań w obszarze zdrowia psychicznego, zawierając diagnozę aktualnego stanu zdrowotnego w Koluszkach oraz cele polityki zdrowotnej Gminy Koluszki w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, które mogą przyczynić się do

wypracowania docelowego modelu organizacji opieki psychiatrycznej i psychologicznej w Koluszkach.

II. Diagnoza obszaru objętego programem

Według danych z 2010 r. *NZOZ "Przychodnia Lekarska Zdrowie"* z pomocy psychiatrycznej korzystało ogółem 777 chorych:

- a. z zaburzeniami psychotycznymi - 314
- b. z zaburzeniami niepsychotycznymi - 399 (nerwice, uzależnienia, upośledzenia umysłowe)
- c. z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu - 32
- d. z zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych - 1
- e. z upośledzeniem umysłowym - 34

W przychodniach lekarskich: *NZOZ MED-KOL* oraz *NZOZ ESKULAP* nie funkcjonuje poradnia zdrowia psychicznego i nie jest prowadzony rejestr chorych z zaburzeniami psychicznymi.

W *Ośrodku Psychoedukacji i Psychoterapii* mogą uzyskać pomoc osoby dorosłe, młodzież, małżeństwa, pary, rodzice i rodziny.

Oferta pomocy psychologicznej oraz psychiatrycznej adresowana jest do osób:

- z problemem alkoholowym i ich rodzin, DDA
- eksperymentowanie i uzależnienie od narkotyków, leków, internetu
- sprawców i ofiar przemocy
- dla osób chorych psychicznie i z zaburzeniami psychicznymi, zaburzeniami osobowości i zaburzeniami zachowania
- dla osób z trudnościami rodzinnymi, małżeńskimi (pomoc dla par), wychowawczymi.

Według danych Ośrodka Psychoedukacji i Psychoterapii z pomocy psychologicznej w roku 2010 skorzystało 639 osób.

Działanie *Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej* w Koluszkach w zakresie zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym obejmuje:

- 1) partnerstwo z opiekunami w rozwiązywaniu problemów osób z zaburzeniami psychicznymi;

- 2) pracę z rodziną w celu nabywania umiejętności opieki nad osobą chorą, umacnianie spójności rodziny oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych;
- 3) dostosowanie usług opiekuńczych do poszczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) wsparcie finansowe na zaspokojenie bieżących potrzeb;
- 5) motywowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym;
- 6) udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 7) kierowanie młodzieży z upośledzeniem umysłowym lub zaburzeniami psychicznymi do Warsztatu Terapii Zajęciowej;
- 8) kierowanie do Domów Pomocy Społecznej dla upośledzonych umysłowo i przewlekle chorych psychicznie po wyczerpaniu możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- 9) współpracę z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami na rzecz przeciwdziałania stygmatyzacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z zaburzeniami psychicznymi.

W Gminie Koluszki funkcjonuje *Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach*, przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z łączną liczbą 40 miejsc.

Warsztaty Terapii Zajęciowej działające w Koluszkach są głównie przeznaczone dla osób z dysfunkcją intelektualną ze stopniem niepełnosprawności lekkim, znacznym lub umiarkowanym, a także w mniejszym stopniu dla osób ze schorzeniami psychicznymi.

Warsztaty te posiadają łącznie 40 miejsc współfinansowanych przez Starostwo Powiatowe w Łodzi.

Uzupełniając ofertę wsparcia w zakresie pomocy osobom chorującym psychicznie, na terenie Gminy Koluszki prowadzi działalność organizacja pozarządowa - *Stowarzyszenie Rodzin Dzieci Niepełnosprawnych* z siedzibą w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Koluszkach. Celem Stowarzyszenia jest m.in. wsparcie dla osób niepełnosprawnych i często chorujących psychicznie.

Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin, w szczególności obejmujące poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne: realizowane jest w ramach *Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie*. W roku 2010 udzielono łącznie 297 porad prawnych.

Powyższa diagnoza i opis zadań pozwala ustalić następujące cele oraz kierunki działań Gminy

Koluszki w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

III. Cele i zadania

Priorytety Programu:

1. Systematyczna aktualizacja informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców Gminy Koluszki.
2. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
3. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostepnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbednych do zycia w srodowisku rodzinnym i spolecznym.
4. Wczesna profilaktyka, wykrywanie i wczesne leczenie zaburzen psychicznych swoistych dla okresu dzieciinstwa i dorastania oraz wczesnych form innych zaburzen psychicznych i zachowania.
5. Koordynacja zadan zwiazanych z realizacja polityki zdrowotnej Gminy Koluszki w zakresie zdrowia psychicznego.

Cel glowny I:

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cele szczegolowe:

- 1.1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, ksztaltowanie zachowan i stylow zycia korzystnych dla zdrowia psychicznego.
- 1.2. Rozwijanie umiejetnosci radzenia sobie w sytuacjach zagrazajacych zdrowiu psychicznemu i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
- 1.3. Przeciwdzialanie nietolerancji, dyskryminacji i wykluczeniu osob z zaburzeniami psychicznymi.
- 1.4. Tworzenie instytucji poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Zadania:

- 1) prowadzenie kampanii informacyjnych o zagrozeniach dla zdrowia psychicznego, skierowanych do odpowiednio wybranych grup docelowych, zgodnie z potrzebami i aktualna sytuacja zdrowotna w gminie;
- 2) prowadzenie dzialan z zakresu promocji i zapobiegania problemom zdrowia psychicznego

poprzez opracowywanie programów zdrowotnych dotyczących profilaktyki w obszarach zdrowia psychicznego: dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych;

wskaźnik: odsetek populacji biorącej udział w kampanii, programach;

3) szersze uwzględnienie zagadnień związanych z ryzykiem wystąpienia zaburzeń psychicznych u osób nadużywających alkoholu lub z innymi uzależnieniami;

4) szkolenie pracowników sektora ochrony zdrowia oraz psychologów Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych i innych placówek, ze szczególnym uwzględnieniem lekarzy pierwszego kontaktu i pielęgniarek środowiska nauczania i wychowania, w zakresie wczesnego rozpoznawania zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży;

wskaźnik: odsetek populacji uczestniczących w szkoleniach;

5) prowadzenie kampanii medialnych oraz skierowanych na wywołanie postaw zrozumienia i akceptacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym realizacja lokalnych projektów informacyjno - edukacyjnych sprzyjających postawom przeciwdziałania dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi;

wskaźnik: liczba osób objętych kampanią czy lokalnymi projektami;

6) zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychoterapii oraz porad i leczenia psychiatrycznego;

wskaźnik: liczba osób objętych pomocą psychologiczną i psychiatryczną;

7) prowadzenie programów profilaktycznych zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym;

8) prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób w stanach kryzysu psychicznego, w tym działań edukacyjnych;

wskaźnik: odsetek populacji, do której kierowana była kampania.

Cel główny 2:

2.1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

2.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.4. Skoordinowanie różnych form opieki i pomocy.

Zadania:

1) realizacja lokalnego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

wskaźnik: wzrost liczby osób korzystających z poszczególnych form pomocy i oparcia społecznego/rok;

- 2) stworzenie centrum zdrowia psychicznego w Ośrodku Psychoedukacji i Psychoterapii w Koluszkach zapewniającego opiekę psychologiczną i psychiatryczną dla mieszkańców gminy;
- 3) wspieranie samopomocowych inicjatyw pacjentów, ich rodzin i organizacji pozarządowych, służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) współpraca Gminy Koluszki w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łodzi;
- 5) zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

wskaźnik: liczba osób objętych różnymi działaniami;

- 6) prowadzenie kampanii szkoleniowo - informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi, współpraca z powiatowymi urzędami pracy;
- 7) powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu z zadaniami

wskaźnik: dokument powołujący.

Przewodniczący Rady Gminy
w Koluszkach


Sławomir Żokółowski